

N:o 56.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1897, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om undersökning angående meningarne bland landets myndiga manliga befolkning i fråga om de viktigare hittills framställda förslagen till ändrade bestämmelser rörande valrätt till Riksdagens Andra Kammare.

(1:a U. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 130) har herr *D. Bergström* föreslagit, att Riksdagen måtte dels i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes ofördröjligen låta företaga en undersökning om de olika meningarna bland landets myndiga manliga befolkning i fråga om de viktigare hittills framställda förslagen till ändrade bestämmelser rörande valrätt till Riksdagens Andra Kammare, och dels för detta ändamål ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag å 5,000 kronor.

Motionären erinrar derom, att i motiveringen till den kongl. proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 14, 17 och 25 riksdagsordningen, som förelades sistlidne års Riksdag, chefen för justitiedepartementet under instämmande af statsrådets öfrige ledamöter yttrat bland annat följande:

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 4 Saml. 1 Afd. 40 Häft. (N:o 56).

»Hvarken inom Riksdagen eller derutom har den uppfattning mera allmänt kunnat göra sig gällande, att de grunder, hvarpå det svenska folkets representation för närvarande är byggd, böra undergå någon genomgripande förändring; och hvad särskildt angår det af några framställda yrkandet på allmän rösträtt, är en sådan anordning af valrätten helt visst af den allmänna uppfattningen i vårt land betraktad såsom alldeles oförenlig med en lugn och ostörd samhällsutveckling.»

Hvad uppfattningen inom Riksdagen beträffade, egde detta yttrande enligt motionärens förmenande sin rättighet så till vida, som hvarken något mer eller mindre genomgripande förslag till reformering af den politiska rösträtten der kunnat arbeta sig igenom under de öfver trettio år, som gått sedan det nya riksdagsskickets införande; men hvad återigen anginge uppfattningen ute i landet, ansåge motionären justitieministerns yttrande tåla vid åtskilliga modifikationer. Härefter har motionären lemnat en redogörelse för de meningsyttringar till förmån för en förändring af valrätten till Andra Kammaren, hvilka under ifrågasvarande tidrymd framförts till regeringen, hvaraf motionären förmenade framginge, att folket vid upprepade tillfällen tillkännagifvit sina önskningsom en genomgripande förändring af valrätten till Andra Kamren, om också dessa önskningsom icke blifvit tillräckligt beaktade af statsmagterna.

Så väl genom föregående uttalanden som framför allt genom att sistlidet år framlägga en rösträttsproposition hade regeringen erkänt, att en förändring af de politiska rösträttsbestämmelserna vore af behovet påkallad i vårt land. Man hade sålunda skäl att vänta, att den viktiga frågan snart å nyo skulle bringas å bane af landets regering. Af flera skäl vore det önskligt, att regeringen sattes i tillfälle att, tills den tidpunkt komme, inhemta allmänna meningen i landet rörande arten och omfattningen af den politiska rösträttsreform, som borde genomföras.

Om det också icke funnes fullt tydligt uttryck i justitieministerns motivering till den i fjol framlagda rösträttspropositionen, framskymtade dock, enligt motionärens åsigt, deri ett erkännande af den viktiga satsen, att en politisk reform borde ega stöd i den allmänna meningen för att kunna lända till gagn och blifva bestående. Erfarenheten hade många gånger bekräftat denna sats inom vårt land så väl som utom detsamma.

Det borde sålunda vara i alla parters intressen att, innan regeringen framlade det nya förslag till reformering af den politiska rösträtten, som borde kunna väntas under innevarande treårsperiod, söka åstadkomma en officiel undersökning af svenska folkets stämning gent emot de viktigaste reformförslag på ifrågasvarande område, som på

senare tiden varit å bane. Dessa förslag borde vara: förslaget om införande af ett 500-kronorsstreck; förslaget om införande af det s. k. kommunalstrecket; förslaget om införande af s. k. allmän rösträtt; och slutligen regeringens i fjol framlagda grundlagsändringsförslag. Dessutom borde naturligtvis tillfälle beredas dem, som önskade bibehålla det nuvarande, s. k. 800-kronorsstrecket, att därför uttala sig.

En dylik undersökning kunde synas vidtutseende. Med tillhjälp af våra kommunala institutioner borde den dock kunna verkställas utan allt för stora svårigheter och kostnader. Om blankettformulär trycktes, upptagande de olika reformförslagen jemte det nu gällande s. k. 800-kronorsstrecket, borde det blifva en lätt sak för en och hvar att på dem angifva sin mening. Och sjelfva aflemnandet af det ifyllda blankettformuläret kunde sedan tillgå på samma sätt som aflemnandet af valsedlarne vid val till Riksdagens Andra Kammare och sålunda ske inför kommunalstämmans ordförande på landet och inför magistrat i stad.

Då rikets grundlagar föreskrifva det sätt, hvarpå folket skall genom sina valda representanter få sina önskningar och åsikter i afseende å förändring af samhällsskicket framburna, och då det sålunda icke kan anses med grundlagarnes anda förenligt, att Riksdagen skulle vid sidan af desamma tillskapa en sådan anordning, som motionären åsyftat, och härför anvisa medel, får utskottet hemställa,

att herr Bergströms omförmälda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 27 april 1897.

På statsutskottets vägnar:

Chr. Lundeberg.
